



24.10.2011

Sj/2

§ 945

OKM:n luonnos vuosia 2011-2016 koskevaksi koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi

Pöydälle 17.10.2011

HEL 2011-004658 T 12 00 01

Päätös

Helsingin kaupunginhallitus päätti antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Väestön koulutustaso ja osaaminen

Kuten opetus- ja kulttuuriministeriön luonnoksessa todetaan, koulutustarjonnan suuntaaminen on aiempaa keskeisempää. Helsingin seudulla työvoiman tarve kasvaa tulevaisuudessa eläköitymisen ja uusien työpaikkojen vuoksi. Nuorisoikäluokat eivät riitä tulevaisuudessa korvaamaan eläkkeelle siirtyvää työvoimaa. Tilannetta pahentaa se, että pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä on liian vähän ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja nuorten ikäluokkaan ja tulevaan työvoimatarpeeseen suhteutettuna. Tätä ongelmaa käsitellään koulutustakuu-näkökulmasta toisen asteen koulutuksen kohdalla.

Helsingin seudulla sekä nuorten että aikuisten, mukaan lukien maahanmuuttajien, saaminen työmarkkinoille koulutuksen keinoin on ensisijaisen tärkeää osaavan työvoiman turvaamiseksi ja segregaaation ehkäisemiseksi.

Kaupunginhallitus korostaa, että Helsingin elinkeinoelämän rakenteen ja erityispiirteiden vuoksi työvoima- ja osaamistarpeet ovat erilaisia Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla. Tästä syystä koulutustarjonnan suuntaamista on tarkasteltava erikseen mm. Helsingin osalta. Helsingissä työvoimatarpeen kasvu tulee keskittymään palvelualoille sekä sosiaali- ja terveysalalle. Perusammattiosaaajia tarvitaan paljon myös logistiikassa, rakentamisessa ja teollisuudessa. Helsingissä tarvitaan suhteellisesti muuta maata ja myös muuta pääkaupunkiseutua enemmän kulttuuri- ja tiedotustyön ammattilaisia, koska näiden alojen työpaikat ovat keskittyneet Helsinkiin.

Luonnoksessa korostetaan oikein elinikäistä oppimista ja sitä, että oppiminen ei pääty nuorena hankittuun tutkintoon, vaan jatkuu koko aikuisiän. Jotta nivelvaiheet koulutuksessa olisivat joustavia ja jotta voitaisiin aidosti nopeuttaa valmistumista, on välttämätöntä kehittää osaamisen aitoa tunnistamista ja tunnustamista. Osaamisen arviointi edellyttää hyvin määriteltyjä tutkintojen osaamisperusteita.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Tilinro

FI0680001200062637

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566



Luonnoksessa on hyvin huomioitu se, että tarvitaan lainsäädännöllisiä, ohjauksellisia ja rahoituksellisia uudistuksia, jotta osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen aidosti toteutuisi kaikilla koulutusasteilla. Kuitenkin nykyisen rahoituskäytännön perusta on jopa vastakkainen joustavalle osaamisen tunnistamiselle, koska rahoituksessa painotetaan koko tutkintojen suorittamista ja osatutkintojen asema on epämääräinen.

Maahanmuuttajien koulutukseen osallistuminen on nostettu erilliseksi kehittämiskohteeksi, mikä on kannatettava asia. Luonnoksessa on esitetty kannatettavia toimenpiteitä kuten maahanmuuttajien lukio-opintoihin valmistava koulutus ja kotoutumiskoulutuksen kielikoulutuksen tason parantaminen ja laajuuden lisääminen.

Kaupunginhallitus esittää, että maahanmuuttajien Suomi toisena kielenä (S2) koulutuspolkua nostetaan lopullisessa kehittämissuunnitelmassa vahvemmin esille. Ylipäätään maahanmuuttajien koulutukseen osallistumisen edistäminen vaatii suurempaa toimintatapojen muutosta kuin luonnoksessa on esitetty. Kaupunginhallitus huomauttaa, että kaksikielisissä kunnissa S2-tukea vastaavat palvelut on voitava tarjota myös ruotsin kielellä. Lisäksi tukea on pystyttävä antamaan myös niille perus- ja toisen asteen oppilaitosten sekä päiväkotien maahanmuuttajaoppilaiden ja -lasten huoltajille, jotka eivät hallitse oppilaitoksen opetuskieltä.

Suomessa eniten maahanmuuttajia on Helsingissä. Maahanmuuttajien koulutukseen ja työmarkkinoille pääsy edellyttää erityisesti suomi toisena kielenä koulutuksen lisäämistä. Rahoituksen jakautuminen kahden ministeriön kesken korostaa koordinaation tarvetta pitkäjänteisessä maahanmuuttajakoulutuksen kehittämistyössä ja tehokkaan kielikoulutuksen järjestämisessä. Erityisesti S2-kielikoulutuksen hajaantuminen aikuislukioihin, ammatilliselle toiselle asteelle ja vapaaseen sivistystyöhön on ongelmallista maahanmuuttajille. Erillään olevat S2- kurssit eivät turvaa riittävää kielellistä osaamista ammatilliseen koulutukseen ja sellaiseen yhtenäiseen suomi toisena kielenä opintojen polkuun, jolla voi opiskella ammattiin. Nykyinen järjestelmä pidentää turhaan maahanmuuttajien sijoittumista ammatilliseen koulutukseen ja sieltä työelämään.

Kehittämissuunnitelmassa esitetään, että perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uusien opetussuunnitelmien perusteissa määritellään työelämätaidoille valtakunnallisesti yhdenmukaiset tavoitteet. Oppimisympäristöissä tulee kehittää joustavia ja monipuolisia rakenteita, joita voidaan toteuttaa työelämäyhteistyötä monipuolistamalla.



Suunnitelmassa esitetään kansallisen kielistrategian luomista. Kaupunginhallitus toteaa, että kielistrategian tulisi huomioida myös ammatillisen koulutuksen tarpeet. Monipuolisen kielivarannon kehittäminen on tärkeää ja Helsinki onkin omilla toimillaan lähtenyt tukemaan monipuolista kielitarjontaa omissa kouluissaan. Helsingin kaupunki on kiinnostunut osallistumaan kehittämisohjelmassa mainittuun kansallisen kielistrategian valmisteluun.

Varhaiskasvatus

Laki varhaiskasvatuslaista tulisi valmistella pikaisesti. Valmistelulle tulisi myös asettaa aikataulutavoite.

Esiopetuksen muuttaminen velvoittavaksi on suunnitelman mukaisesti hyvä selvittää. Varhaiskasvatuksessa aloitetut monipuoliset tukitoimet auttavat erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja helpottavat heidän koulupolkunsa aloitusta.

Kaupunginhallitus toteaa, että varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisen lähtökohtana oleva lapsen oikeus varhaiskasvatukseen tulee toteuttaa niin, että palvelujärjestelmä sisältää perheiden erilaisiin elämäntilanteisiin sopivat valinnan mahdollisuudet.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikalle on luonteenomaista, että sen toteutuksessa ei voida erotella hoitoa, kasvatusta tai opetusta vaan kaikki nämä elementit ovat lapsen päivässä läsnä kaiken aikaa. Lapselle ”varhaiskasvatuspäivä” on kokonaisuus. Tulevassa varhaiskasvatuslainsäädännössä ei ole tarpeen käsitellä varhaiskasvatusta ja päivähoitoa täysin erillisinä asioina.

Suunnitelmassa on nostettu esiin varhaiskasvatuksen henkilöstön määrällinen ja laadullinen tarve ja kehittäminen. Valtakunnallinen selvitys varhaiskasvatuksen henkilöstöntarpeesta on tärkeä laatia, jotta ennakoitiin on mahdollista myös Helsingin ja koko pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuspalvelujen tarpeiden kasvaessa. Keskeisintä henkilöstön osalta on lastentarhanopettajakoulutuksen kehittäminen vastaamaan tarvetta.

Perusopetus

Luonnoksessa esitetyt perusopetuksen kehittämisen painopisteet ovat hyviä. Koulutuksellisen tasa-arvon näkökulmasta perusopetuksessa keskeisiä ovat koulutuksen eriarvoisuuden vähentämiseen kohdistuvat toimenpiteet.

Kehittämissuunnitelmassa lähdetään lähikouluperiaatteen vahvistamisesta, jolloin alueen oppilaat hakeutuisivat ja valitsisivat lähikoulun. Helsinki poikkeaa alueena muusta maasta



koulutustarjonnan moninaisuuden osalta. Helsingissä on havaittavissa joitakin merkkejä alueellisesta erilaistumisesta, johon pitäisi pystyä puuttumaan hallinnon eri tasoilla. Tämä liittyy Helsingissä laajempaan kysymykseen palveluverkosta. Kehittämissuunnitelman toimeenpanossa tulisi tarkastella lähikouluperiaatteen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista suhteessa kuntien koulutustarpeeseen.

Helsingissä on tuettu systemaattisesti varsinkin positiivisen diskriminaation avulla alueita, joilla väestön koulutus- ja tulotaso ovat alhaisia ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä kouluissa on suuri. Suunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi, että perusopetuksen valtionosuusrahoitus huomioisi jatkossa vastaavan tyyppisesti toimintaympäristöä kuvaavia indikaattoreita. Tavoite on hyvä, mutta tarkastelu tulee tällöin tehdä koulutuksen järjestäjäkohtaisesti.

Kehittämissuunnitelmaluonnoksen mukaan tarve määritellä perusopetuksen ryhmäkokoa selvitetään. Tässä yhteydessä tulee selvittää ryhmäkoon todellinen vaikuttavuus opetuksen laatuun ja oppimistuloksiin ottamalla huomioon myös oppiaineiden, opetustilanteiden ja oppilaiden erilaisuus.

Perusopetuksen laatukriteereiden päivitys määräajoin on tarpeellista. Tähän työhön olisi hyvä ottaa mukaan kuntakenttä laajasti. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella on käynnistetty ympäri maata useita laatuhankeita, joista saadut kokemukset tulisi hyödyntää laatukriteereitä kehitettäessä.

Yksi kehittämissuunnitelman teemoista on turvallinen koulupäivä. Tässä yhteydessä on käsitelty aamu- ja iltapäivätoimintaa, mutta ei koulun yhteisöllisyyden kehittämistä. Yhteisöllisyyden kehittäminen lisää oppilaiden ja opettajien hyvinvointia sekä ehkäisee syrjäytymistä ja se tulisi ottaa suunnitelmassa laajemmin esille.

KiVa-koulu -hankeessa on toimivat mallit kouluille kiusaamisen vähentämiseen. Hankkeen rahoitusta tulisikin jatkaa. Samoin koulujen kerhotoiminnan erillisrahoitusta tulisi jatkaa koko seuraavan suunnittelukauden. Toiminta lisää oppilaiden harrastuneisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä sekä vahvistaa koulujen ja muiden alueellisten tahojen yhteistyötä alueella. Opetushallitus on kehittänyt hyvinvointimittareita, joita koulut voivat käyttää sähköisesti. Tämä on hyvä palvelu kouluille ja kunnille. Hyvinvointimittareita tulee päivittää säännöllisesti, ja ottaa ne vuosittain käytettäviksi arviointi- ja kehittämisvälineiksi.

Kehittämissuunnitelmaan on nostettu sairaalaopetus ja huostaan otettujen lasten koulunkäynti. Tämä on sinänsä hyvä asia.



Kehittämissuunnitelmasta ei kuitenkaan avaudu esim. minkälaisia lainsäädännöllisiä muutoksia on suunnitteilla jo vuonna 2012. Sairaalan avo-palveluiden kehittämisessä sairaalakoulujen avo-palveluja tulee kehittää siten, että se tukee nykyistä enemmän oppilaan lähikoulun opetus- ja kasvatustyötä.

Taiteen perusopetus

Suunnitelmaluonnoksessa esitetään, että taiteen perusopetuksen saatavuutta ja monipuolisuutta edistetään lisäämällä opetustuntikohtaista valtionosuutta eri taiteenaloilla. Tätä voidaan pitää kannatettavana. Valtionosuutta tulisi ohjata niille taiteenaloille- ja alueille missä sen tarve on suurinta.

Toisen asteen koulutus

Osana yhteiskuntatakuuta toteutettava koulutustakuu on perustellusti nostettu koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa keskeiseksi toimenpiteeksi nuorten pääsemiseksi työmarkkinoille ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. On kannatettavaa, että koulutustakuun toteutuminen on esitetty koulutuspaikkojen määrän ja alueellisen suuntaamisen yhtenä keskeisenä kriteerinä.

Lisäksi Helsingissä peruskoulunsa päättävien maahanmuuttajien määrät ovat suuret suhteessa ikäluokkaan ja riski jäädä ilman koulutuspaikkaa on kolminkertainen.

Kaupunginhallitus toteaa, että pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä on liian vähän ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja nuorten ikäluokkaan ja tulevaan työvoimatarpeeseen suhteutettuna. Koulutustakuun toteutuminen edellyttää Helsingissä vähintään 1000 ammatillisen koulutuksen paikan lisäämistä.

Helsingissä tarjotaan lukiokoulutuspaikka 60 %:lle perusopetuksen päättävästä ikäluokasta, kun ammatillisen peruskoulutuksen paikkoja riittää alle 25 %:lle ikäluokasta. Vuoden 2011 yhteishaussa ammatillisen koulutuksen paikkavajaus eli ensisijaisten hakijoiden ja aloituspaikkojen erotus Helsingissä oli yli 4000 ja pääkaupunkiseudulla yhteensä yli 5000 paikkaa. Helsingin ammatillisiin oppilaitoksiin oli yli kaksi ensisijaista hakijaa yhtä aloituspaikkaa kohden. Nuoria sijoittuu paljon perusopetuksen lisäopetukseen, ammattistarteille ja maahanmuuttajien valmistavaan koulutukseen sekä nuorten työpajatoimintaan, mutta näidenkin toimenpiteiden jälkeen Helsingissä jää vuosittain 300 – 400 nuorta kokonaan ilman minkäänlaista paikkaa.

Kannatettavaa on myös yhteishakujärjestelmän muuttaminen siten, että perusasteen päättit ja ilman toisen asteen tutkintoa olevat valitaan ensin toisen asteen opiskelijavalinnassa. Tämä edellyttää kuitenkin



aikuiskoulutuksen tuntuvaa lisäämistä osaavan työvoiman turvaamiseksi Helsingin seudulla.

Suunnitelmassa asetetaan tavoitteeksi opiskelijahuoltolain säätämistä toisen asteen koulutukseen. Kaupunginhallitus pitää tavoitetta hyvänä, ja toteaa samalla, että samalla voitaisiin myös harkita kaikkia kouluasteita koskevaa yhteistä oppilas- ja opiskelijahuoltolakia.

Rakenteiden kehittäminen on tärkeää toisen asteen koulutuksen palvelukyvyyn vahvistamiseksi ja elinvoimaisen, toimintakykyisen ja eheän järjestäjärakenteen muodostumiseksi, kuten luonnoksessa todetaan. Samalla kaupunginhallitus kuitenkin muistuttaa, että ylioppilastutkintoa ja ammatillisia tutkintoja tulee kehittää toisistaan erillisinä tutkintoina. Rakenteiden kehittämisen toimenpiteiden ei pidä kohdistua vain ammatilliseen koulutukseen vaan myös lukiokoulutuksen järjestäjäverkkoon. Jotta lukiot pystyvät vastaamaan esityksen mukaisiin tavoitteisiin kuten työelämäyhteistyöhön, joustaviin koulutuspolkuihin, toisen asteen oppilaitosten yhteistyöhön, opiskelijan osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, lukioiden opiskelijapohjan on oltava riittävän suuri ja lukiokoulutuksen järjestäjien oltava riittävän vahvoja.

Kaupunginhallitus pitää tärkeinä ja kannatettavina luonnoksessa esitetyjä toimenpiteitä joustavista opintopoluista. Helsingissä korostuu erityisesti perusopetuksen lisäopetuksen, ammatillisen koulutuksen valmistavien ja valmentavien koulutusten sekä työpajojen ja etsivän nuorisotyön työnjaon selkeyttäminen tukemaan jatko-opintoihin siirtymistä.

Lukiokoulutus

Kehittämissuunnitelmassa esitetään lukiokoulutuksen rahoitusperusteiden muuttamista tukemaan lukiokoulutuksen laadun ja tuloksellisuuden kehittämistä sekä lukiokoulutuksen läpäisyä. Perusteet rahoituksen muuttamiseksi ovat kannatettavia, kun pidetään huoli siitä, että laatua, tuloksellisuutta ja läpäisyä arvioidaan ottaen huomioon lukioiden erilainen lähtötilanne. Lukioon valitun ja sieltä valmistuvan opiskelijan kehitys oppijana ja hänen oppimistuloksensa opintojen päättyessä tulee olla paremmat kuin lukio-opinnot aloitettaessa.

Luonnoksessa lukiokoulutuksen tavoitteiden, tuntijaon ja opetussuunnitelman uudistaminen kytketään perusopetuksen tavoitteiden ja tuntijaon uudistamiseen. Näin määriteltynä lukiokoulutusta ei nähdä omana toisen asteen koulutusmuotonaan toisin kuin ammatillista peruskoulutusta.



Kaupunginhallitus toteaa, että lukiokoulutuksen vetovoimaisuuden, saavutettavuuden ja laadukkuuden lisäämiseksi sen tavoitteiden ja sisältöjen uudistaminen tulisi aloittaa mahdollisimman pian syksyllä 2010 opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman lukiotyöryhmän tekemien esitysten pohjalta.

Ylioppilastutkintoa kehitettäessä on syytä painottaa opiskelijoiden taitoja hallita ja soveltaa opittavaa ainesta ja kokonaisuuksia sekä osata arvioida tiedon merkittävyyttä ja luotettavuutta. Tämä korostuu hyödynnettäessä tieto- ja viestintätekniikkaa tutkinnon suorittamisessa. Tieto- ja viestintätekniikan käyttöönotto ylioppilastutkinnon suorittamisessa edellyttää nykyisen tutkinnon koetehtävien kehittämistä enemmän taitoja mittaaviksi. Tutkintoa kehitettäessä on syytä ottaa huomioon samoja perusteita kuin lukio-opintoja uudistettaessa.

Kehittämissuunnitelmaan tulisi lisäksi sisällyttää kansainvälisyyslinjaukset myös lukiokoulutuksen osalta.

Ammatillinen koulutus

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamista kuten luonnoksessakin esitetään. Kuitenkin on otettava huomioon, että eri paikkakunnilla opintojen keskeyttämisen syyt voivat vaihdella ja myös toimenpiteet läpäisyn tehostamiseksi voivat olla erilaisia. Jatkossa on syytä täsmentää ja tarkentaa opintojen keskeyttämisen tilastointia sekä läpäisyasteen laskemista, varsinkin kun esimerkiksi osatutkintojen suorittaminen on yksi vaihtoehto nykyisissä tutkintojen perusteissa.

Helsingin kaupunginhallitus on tyytyväinen siihen, että ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen rahoitusta ja tutkintojärjestelmää uudistetaan niin, että entistä paremmin voidaan vastata aiemmin opitun tunnustamiseen, yksilöllisten opintopolkujen rakentamiseen ja nopeampaan siirtymiseen työelämään sekä siihen, että varmistetaan erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden palvelutarpeen mukainen rahoitus.

Julkisten tietoaineistojen saatavuus ja sekä kansallinen digitaalinen kirjasto

Helsingin kaupunginhallitus toteaa, että digitaalisten tietovarantojen mahdollisimman laaja hyödyntäminen kannatettavaa. Todettakoon, että Helsingin kaupunki on avannut on yhteistyössä Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien kanssa jo avannut merkittävän määrän julkista tietoa Helsingin seudusta maksutta kaikkien käyttöön portaalissa www.hri.fi.

Yleisen tiedonsaannin tarpeisiin Helsingin kaupunginkirjastossa ja erityisesti uudessa keskustakirjastossa toteutetaan tuotekehitys- ja



tutkimushankkeita, joissa etsitään ja kehitetään kirjastoon parhaiten sopivia teknologisia ratkaisuja sekä uusia tapoja avata ja visualisoida julkaisujen kulttuurisia sisältöjä kansalaisille. Näin tehtäviin soveltuu erinomaisesti myös kansallisten digitaalisten aineistojen markkinointi ja niiden käytön opastaminen. Yleisen kirjaston kautta saavutetaan parhaiten kaikki ikä- ja sosiaaliryhmät. Kansalaiset itse tuottavat myös itse digitaalisia aineistoja ja elämyksiä, jotka voidaan yhdistää Kansallisen digitaalisen kirjasto asiakasliittymän avulla yleisesti käytettäviksi.

Aikuiskoulutus

Luonnoksessa esitetään aikuisten koulutusmahdollisuuksien parantamista koulutustilillä, jonka avulla jokaisella kansalaisella on mahdollisuus hankkia itselleen aikuiskoulutusta. Koulutustili soveltuu hyvin lyhytkestoiseen ammatilliseen koulutukseen. Se lisäisi koulustarjonnan kysyntälähtöisyyttä sekä aikaisemmin koulutuksen ulkopuolelle jääneiden hakeutumista koulutukseen. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että työelämän tarpeet ja yksilöiden kysyntätarpeet eivät välttämättä käytännössä kohtaa.

Kaupunginhallitus kannattaa aikuiskoulutuksen rahoituksen uudistamista siten, että valmistavassa koulutuksessa koulutuksen järjestäjälle ei tule taloudellisia menetyksiä opiskelijoiden aikaisemman osaamisen hyödyntämisessä, vaan päinvastoin järjestelmä kannustaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamiseen. Luonnoksessa esitetyn tutkintotoimikuntien resurssien lisääminen ja siten toiminnan laadun parantaminen on tärkeää. Koulutuksen laadunhallinnan ja tutkintotilaisuuksien tasalaatuisuuden varmistaminen on myös kannatettava toimenpide.

On välttämätöntä, että tutkintotavoitteinen koulutus suunnitellaan ja toteutetaan sekä alueellisesti että valtakunnallisesti työelämän tarpeista lähtien. Helsingin kaupunginhallitus pitää hyvänä luonnoksessa mainittua sähköisen aikuiskoulustarjonnan verkkopalvelua, joka kytkeytyy SADe ohjelman (Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma) Oppijan verkkopalveluun.

Hallitusohjelmassa kiinnitetään monessa kohtaa huomiota oppisopimuskoulutuksen kehittämiseen ja lisäämiseen. Sitä vastoin koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman luonnoksessa oppisopimuskoulutuksen kehittäminen on mainittu vain muutamassa kohdassa. Oppisopimuskoulutuksen lisääminen on tehokas ja joustava keino osaavan työvoiman turvaamisessa. Se soveltuu hyvin yrityksen henkilöstön ja yrittäjän oman osaamisen kehittämiseen. Oppisopimuskoulutusta olisi syytä kehittää tasavertaisena ammatillisen koulutuksen järjestämismuotona erityisesti nuorten ja



maahanmuuttajien koulutuksessa. Myös korkeakoulujen aikuiskoulutuksessa olisi syytä selvittää mahdollisuuksia toteuttaa oppisopimustyypistä täydennyskoulutusta yhteistyössä toisen asteen oppisopimuskoulutuksen järjestäjien kanssa.

Opettajat ja muu henkilöstö

Opetushenkilöstön kouluttamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota pääkaupunkiseudun erityishaasteisiin. On hyvä, että kehittämissuunnitelmassa on kiinnitetty huomiota pätevän ja ammattitaitoisen opettajakunnan saatavuuden turvaamiseen.

Opettajankoulutuksen lisäystarve erityisopettajakoulutuksessa sekä lastentarhan- ja erityislastentarhan-opettajien koulutuksessa korostuu pääkaupunkiseudulla, jossa koulutuspaikkoja ei ole riittävästi. Ammatillisen opettajankoulutuksen lisäystarve erityisesti sosiaali- ja terveysalalla sekä tekniikan ja liikenteen alalla näkyy selkeästi myös Helsingissä. Lisäystarve kaikissa edellä mainituissa opettajaryhmissä koskee myös ruotsinkielistä opettajankoulutusta. Laadukkaan varhaiskasvatuksen turvaamiseksi on tärkeää varmistaa sekä suomen- että ruotsinkielisen kelpoisen henkilöstön saatavuus.

Opettajien osaamista tulee kehittää siten, että se vastaa nykyistä paremmin monimuotoistuvan yhteiskunnan haasteita koulussa. Erityisiä taitoja tarvitaan erityistä tukea tarvitsevien lasten lisäksi maahanmuuttajaoppilaiden määrän kasvaessa. Osaamisen näkökulmasta erityisen tärkeää on nuorten opettajien integroituminen työyhteisönsä ja tehtäviinsä. Kehittämissuunnitelmaan tulisikin sisällyttää uusien opettajien mentorointiohjelmia sekä rehtoreiden osaamista ja jaksamista edistäviä koulutusohjelmia.

Tietoyhteiskuntakehitys edellyttää koulujen oppimisympäristöjen kehittämistä ja toimintakulttuurin muutosta. Erityisen tärkeää on huolehtia sekä johdon että opetushenkilökunnan teknologiaosaamisesta: Johtamisen, muutoksenhallinnan, verkostoyhteistyön sekä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön osaamista tulee lisätä. Koulutuksessa tulee hyödyntää vertaistukea ja -verkostoja.

Kehittämissuunnitelmassa mainitaan, että hyvä henkilöstöpolitiikka korostuu suunnitelmakaudella, kun koulutusjärjestelmässä toteutetaan merkittäviä rakenteellisia uudistuksia. Kelpoisuuslainsäädäntöä sekä virka- ja työehtosopimusjärjestelmää tulisi kehittää niin, että hallinto- ja virkarakenteiden muutostilanteissa em. jäykät säädökset ja järjestelmät mahdollistaisivat joustavasti muutoksen toteuttamisen.



Kaupunginhallitus kannattaa vapaan sivistystyön oppilaitosverkon vuorovaikutteisen rakenteellisen kehittämisen jatkamista.

Koulutuksen arviointi ja ennakointi

Kehittämissuunnitelmassa esitetään koulutuksen arviointikeskuksen perustaminen. Yhden keskuksen muodostaminen arviointiin on perusteltua. Sen pitää pystyä tukemaan kuntien omaa arviointia ja koordinoimaan kansallisesti tehtävää arviointitutkimusta siten, että kunnat pystyvät hyvissä ajoin varautumaan erilaisiin tutkimushankkeisiin.

Kehityssuunnitelmaluonnos taloudellisten vaikutusten osalta

Kaupunginhallitus toteaa suunnitelman taloudellisten vaikutusten osalta, että talouden tasapainosta tulisi huolehtia ja palvelutuotannon vaikuttavuutta tulisi parantaa siten, että laadukkaat palvelut tuotetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Kaupunginhallituksen 29.11.2010 hyväksymän talousarvion noudattamisohjeiden mukaan vuoden 2011 alussa on käynnistetty tuottavuutta ja työhyvinvointia lisäävä ohjelma. Ohjelman tarkoituksena on parantaa tuottavuutta ja taloudellisuutta ja tuottaa palvelut vuonna 2012 nykyistä edullisemmin asukasta kohden laskettuna.

Kaupunginhallitus toteaa, että koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman toimenpide-ehdotuksien toteuttaminen on tarpeen aloittaa maltillisesti vuosina 2011-2016. Helsingin taloudellinen tilanne ei mahdollista lisämäärärahojen osoittamista suunnitelmassa kuvattuun laaja-alaiseen kehittämistoimintaan.

Kaupunginhallitus kiinnittää huomiota siihen, että vuonna 2025 lähes joka neljäs Helsingin peruskoululaisista on vieraskielinen oppilas. Helsingin kaupunki on saanut ryhmäkokojen pienentämiseen harkinnanvaraista valtionavustusta vuosina 2009-2011 yhteensä noin 5,0 milj. euroa perustuen koulujen maahanmuuttajataustaisten oppilaiden suhteelliseen osuuteen koko oppilasmäärästä. Harkinnanvaraisen valtionavustuksen tasoa tulee tarkistaa väestöpohjan edellyttämällä tavalla vuosittain.

Lopuksi Helsingin kaupunki toteaa, että ehdotuksessa olisi tullut mainita suoraan toimenpiteiden taloudelliset kustannusvaikutukset koulutuksien järjestäjille. Kuntatalouden kestävyys edistämiseksi kuntien tehtävien laajentamista tulee rajoittaa hallitusohjelman mukaisesti.

Käsittely



24.10.2011

Vastaehdotus:

Rissanen Laura: Vastaehdotus: Kappale 20, lisätään kappaleen viimeiseksi lauseeksi opetusviraston lausunnosta: ”Kouluilla ja kunnilla tulee olla vapaus suunnitella opetusta koulun toiminnan ja oppilaiden oppimisen näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla.”

Kannattajat: Rauhamäki Tatu

Vastaehdotus:

Rissanen Laura: Vastaehdotus: Kappale 18: Poistetaan viidennestä lauseen loppu: ”ja yksityisen koulutuksen järjestäjän toiminnasta osana kunnallista palveluverkkoa” ja poistetaan kuudennesta lauseesta sanat ”yksityisiin koulutuksen järjestäjiin ja”. Tällöin kappale 18 kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

”Kehittämissuunnitelmassa lähdetään lähikouluperiaatteen vahvistamisesta, jolloin alueen oppilaat hakeutuisivat ja valitsisivat lähikoulun. Helsinki poikkeaa alueena muusta maasta koulutustarjonnan moninaisuuden osalta. Helsingissä on havaittavissa joitakin merkkejä alueellisesta erilaistumisesta, johon pitäisi pystyä puuttumaan hallinnon eri tasoilla. Tämä liittyy Helsingissä laajempaan kysymykseen palveluverkosta. Kehittämissuunnitelman toimeenpanossa tulisi tarkastella lähikouluperiaatteen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista suhteessa kuntien koulutustarpeeseen.”

Kannattajat: Rauhamäki Tatu

Vastaehdotus:

Rissanen Laura: Vastaehdotus: Tiivistelmän kappale 62 tehdään samat kuin kappaleisiin 18 ja 20 lisäykset ja poistot:
- poistetaan toisen lauseen viimeiset sanat: ”suhteessa yksityisen koulutuksen järjestäjiin ja kuntien koulutustarpeeseen.”
- lisätään viimeiseen lauseeseen sanat ”kuten oppiaineiden, opetustilanteiden ja oppilaiden erilaisuus.”

Tällöin koko kappale 62 kuuluisi:

Perusopetuksen osalta eriarvoisuuden vähentämiseen kohdistuvat toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Helsingin kaupungin näkökulmasta kuitenkin lähikouluperiaatteen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista suunnitelman toimeenpanon yhteydessä tulee tarkastella järjestäjäkohtaisesti. Myös perusopetuksen ryhmäkokojen määrittäminen lainsäädännöllä tulisi selvittää tietyt muuttujat, kuten oppiaineiden, opetustilanteiden ja oppilaiden erilaisuus, huomioiden.

Kannattajat: Rauhamäki Tatu

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Tilinro
FI0680001200062637

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566



Vastaehdotus:

Rissanen Laura: Vastaehdotus: Kappale 32 lisätään kappaleen toiseksi lauseeksi: "Samalla kaupunginhallitus kuitenkin muistuttaa, että ylioppilastutkintoa ja ammatillisia tutkintoja tulee kehittää toisistaan erillisinä tutkintoina."

Kannattajat: Rauhamäki Tatu

Vastaehdotus:

Sumuvuori Johanna: Vastaehdotus: Lisäyksesitys kappaleeseen 8 (viimeiseksi lauseeksi): Kaupunginhallitus huomauttaa, että kaksikielisissä kunnissa S2-tukea vastaavat palvelut on voitava tarjota myös ruotsin kielellä. Lisäksi tukea on pystyttävä antamaan myös niille perus- ja toisen asteen oppilaitosten sekä päiväkotien maahanmuuttajaoppilaiden ja -lasten huoltajille, jotka eivät hallitse oppilaitoksen opetuskieltä.

Kannattajat: Rauhamäki Tatu

Vastaehdotus:

Ojala Outi: Vastaehdotus: Lisäys varhaiskasvatusosan loppuun: Varhaiskasvatuksen työntekijäryhmien ammatillisen koulutuksen kehittämiseen tarvitaan yhtenäinen suunnitelma. Lasten hoito ja kasvatus on kokonaisuus, jonka keskeiset tavoitteet kaikkien päivähoitoon ja varhaiskasvatukseen suuntautuvien on saavutettava ammatillisessa koulutuksessa.

Kannattajat: Pajamäki Osku

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus: Kappale 18: Poistetaan viidennestä lauseen loppu: "ja yksityisen koulutuksen järjestäjän toiminnasta osana kunnallista palveluverkkoa" ja poistetaan kuudennesta lauseesta sanat "yksityisiin koulutuksen järjestäjiin ja". Tällöin kappale 18 kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti: "Kehittämissuunnitelmassa lähdetään lähikouluperiaatteen vahvistamisesta, jolloin alueen oppilaat hakeutuisivat ja valitsisivat lähikoulun. Helsinki poikkeaa alueena muusta maasta koulutustarjonnan moninaisuuden osalta. Helsingissä on havaittavissa joitakin merkkejä alueellisesta erilaistumisesta, johon pitäisi pystyä puuttumaan hallinnon eri tasoilla. Tämä liittyy Helsingissä laajempaan kysymykseen palveluverkosta. Kehittämissuunnitelman toimeenpanossa tulisi tarkastella lähikouluperiaatteen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista suhteessa kuntien koulutustarpeeseen."



24.10.2011

Sj/2

Jaa-äännet: 5

Arto Bryggare, Tarja Kantola, Outi Ojala, Osku Pajamäki, Johanna Sumuvuori

Ei-äännet: 10

Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Jan D Oker-Blom, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Ville Ylikahri

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus: Kappale 20, lisätään kappaleen viimeiseksi lauseeksi opetusviraston lausunnosta: ”Kouluilla ja kunnilla tulee olla vapaus suunnitella opetusta koulun toiminnan ja oppilaiden oppimisen näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla.”

Jaa-äännet: 9

Arto Bryggare, Jussi Halla-aho, Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Tarja Kantola, Outi Ojala, Osku Pajamäki, Johanna Sumuvuori, Ville Ylikahri

Ei-äännet: 6

Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Jan D Oker-Blom, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

3. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus: Kappale 32 lisätään kappaleen toiseksi lauseeksi: ”Samalla kaupunginhallitus kuitenkin muistuttaa, että ylioppilastutkintoa ja ammatillisia tutkintoja tulee kehittää toisistaan erillisinä tutkintoina.”

Jaa-äännet: 5

Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Outi Ojala, Osku Pajamäki, Ville Ylikahri

Ei-äännet: 10

Sirpa Asko-Seljavaara, Arto Bryggare, Juha Hakola, Jussi Halla-aho,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Tilinro

FI0680001200062637

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566



24.10.2011

Sj/2

Tarja Kantola, Jan D Oker-Blom, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava,
Laura Rissanen, Johanna Sumuvuori

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

4. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus: Tiivistelmän kappale 62 tehdään samat kuin kappaleisiin 18 ja 20 lisäykset ja poistot:

- poistetaan toisen lauseen viimeiset sanat: ”suhteessa yksityisen koulutuksen järjestäjiin ja kuntien koulutustarpeeseen.”
- lisätään viimeiseen lauseeseen sanat ”kuten oppiaineiden, opetustilanteiden ja oppilaiden erilaisuus.”

Tällöin koko kappale 62 kuuluisi: Perusopetuksen osalta eriarvoisuuden vähentämiseen kohdistuvat toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Helsingin kaupungin näkökulmasta kuitenkin lähikouluperiaatteen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista suunnitelman toimeenpanon yhteydessä tulee tarkastella järjestäjäkohtaisesti. Myös perusopetuksen ryhmäkokojen määrittäminen lainsäädännöllä tulisi selvittää tietyt muuttujat, kuten oppiaineiden, opetustilanteiden ja oppilaiden erilaisuus, huomioiden.

Jaa-äännet: 5

Arto Bryggare, Tarja Kantola, Outi Ojala, Osku Pajamäki, Johanna Sumuvuori

Ei-äännet: 10

Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Kimmo Helistö,
Sanna Hellström, Jan D Oker-Blom, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava,
Laura Rissanen, Ville Ylikahri

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

5. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus: Lisäyksesitys kappaleeseen 8 (viimeiseksi lauseeksi):

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Tilinro

FI0680001200062637

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566



Kaupunginhallitus huomauttaa, että kaksikielisissä kunnissa S2-tukea vastaavat palvelut on voitava tarjota myös ruotsin kielellä. Lisäksi tukea on pystyttävä antamaan myös niille perus- ja toisen asteen oppilaitosten sekä päiväkotien maahanmuuttajaoppilaiden ja -lasten huoltajille, jotka eivät hallitse oppilaitoksen opetuskieltä.

Jaa-äännet: 1
Jussi Halla-aho

Ei-äännet: 14
Sirpa Asko-Seljavaara, Arto Bryggare, Juha Hakola, Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Tarja Kantola, Outi Ojala, Jan D Oker-Blom, Osku Pajamäki, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Johanna Sumuvuori, Ville Ylikahri

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

6. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus: Lisäys varhaiskasvatusosan loppuun: Varhaiskasvatuksen työntekijäryhmien ammatillisen koulutuksen kehittämiseen tarvitaan yhtenäinen suunnitelma. Lasten hoito ja kasvatus on kokonaisuus, jonka keskeiset tavoitteet kaikkien päivähoitoon ja varhaiskasvatukseen suuntautuvien on saavutettava ammatillisessa koulutuksessa.

Jaa-äännet: 10
Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Jan D Oker-Blom, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Ville Ylikahri

Ei-äännet: 5
Arto Bryggare, Tarja Kantola, Outi Ojala, Osku Pajamäki, Johanna Sumuvuori

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen



24.10.2011

Sj/2

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKMn lausuntopyyntö Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi
- 2 OKMn Luonnos Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi
- 3 Opetusviraston Kesu-lausunto
- 4 Tietokeskuksen Kesu-lausunto
- 5 Työväenopiston ja Arbiksen Kesu-lausunto
- 6 Sosiaaliviraston lausunto
- 7 Talous- ja suunnittelukeskuksen lausunto

Otteet

Ote **Otteen liitteet**
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätösehdotus

Helsingin kaupunginhallitus päättäneen antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Väestön koulutustaso ja osaaminen

Kuten opetus- ja kulttuuriministeriön luonnoksessa todetaan, koulutustarjonnan suuntaaminen on aiempaa keskeisempää. Helsingin seudulla työvoiman tarve kasvaa tulevaisuudessa eläköitymisen ja uusien työpaikkojen vuoksi. Nuorisoikäluokat eivät riitä tulevaisuudessa korvaamaan eläkkeelle siirtyvää työvoimaa. Tilannetta pahentaa se, että pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä on liian vähän ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja nuorten ikäluokkaan ja tulevaan työvoimatarpeeseen suhteutettuna. Tätä ongelmaa käsitellään koulutustakuu-näkökulmasta toisen asteen koulutuksen kohdalla.

Helsingin seudulla sekä nuorten että aikuisten, mukaan lukien maahanmuuttajien, saaminen työmarkkinoille koulutuksen keinoin on ensisijaisen tärkeää osaavan työvoiman turvaamiseksi ja segregaaation ehkäisemiseksi.

Kaupunginhallitus korostaa, että Helsingin elinkeinoelämän rakenteen ja erityispiirteiden vuoksi työvoima- ja osaamistarpeet ovat erilaisia Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla. Tästä syystä koulutustarjonnan suuntaamista on tarkasteltava erikseen mm. Helsingin osalta. Helsingissä työvoimatarpeen kasvu tulee keskittymään palvelualoille sekä sosiaali- ja terveysalalle. Perusammattiosaajia tarvitaan paljon myös logistiikassa, rakentamisessa ja teollisuudessa. Helsingissä tarvitaan suhteellisesti muuta maata ja myös muuta



pääkaupunkiseutua enemmän kulttuuri- ja tiedotustyön ammattilaisia, koska näiden alojen työpaikat ovat keskittyneet Helsinkiin.

Luonnoksessa korostetaan oikein elinikäistä oppimista ja sitä, että oppiminen ei pääty nuorena hankittuun tutkintoon, vaan jatkuu koko aikuisiän. Jotta nivelvaiheet koulutuksessa olisivat joustavia ja jotta voitaisiin aidosti nopeuttaa valmistumista, on välttämätöntä kehittää osaamisen aitoa tunnistamista ja tunnustamista. Osaamisen arviointi edellyttää hyvin määriteltyjä tutkintojen osaamisperusteita.

Luonnoksessa on hyvin huomioitu se, että tarvitaan lainsäädännöllisiä, ohjauksellisia ja rahoituksellisia uudistuksia, jotta osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen aidosti toteutuisi kaikilla koulutusasteilla. Kuitenkin nykyisen rahoituskäytännön perusta on jopa vastakkainen joustavalle osaamisen tunnistamiselle, koska rahoituksessa painotetaan koko tutkintojen suorittamista ja osatutkintojen asema on epämääräinen.

Maahanmuuttajien koulutukseen osallistuminen on nostettu erilliseksi kehittämiskohteeksi, mikä on kannatettava asia. Luonnoksessa on esitetty kannatettavia toimenpiteitä kuten maahanmuuttajien lukio-opintoihin valmistava koulutus ja kotoutumiskoulutuksen kielikoulutuksen tason parantaminen ja laajuuden lisääminen.

Kaupunginhallitus esittää, että maahanmuuttajien Suomi toisena kielenä (S2) koulutuspolkua nostetaan lopullisessa kehittämissuunnitelmassa vahvemmin esille. Ylipäätään maahanmuuttajien koulutukseen osallistumisen edistäminen vaatii suurempaa toimintatapojen muutosta kuin luonnoksessa on esitetty.

Suomessa eniten maahanmuuttajia on Helsingissä. Maahanmuuttajien koulutukseen ja työmarkkinoille pääsy edellyttää erityisesti suomi toisena kielenä koulutuksen lisäämistä. Rahoituksen jakautuminen kahden ministeriön kesken korostaa koordinaation tarvetta pitkäjänteisessä maahanmuuttajakoulutuksen kehittämistyössä ja tehokkaan kielikoulutuksen järjestämisessä. Erityisesti S2-kielikoulutuksen hajaantuminen aikuislukioihin, ammatilliselle toiselle asteelle ja vapaaseen sivistystyöhön on ongelmallista maahanmuuttajille. Erillään olevat S2- kurssit eivät turvaa riittävää kielellistä osaamista ammatilliseen koulutukseen ja sellaiseen yhtenäiseen suomi toisena kielenä opintojen polkuun, jolla voi opiskella ammattiin. Nykyinen järjestelmä pidentää turhaan maahanmuuttajien sijoittumista ammatilliseen koulutukseen ja sieltä työelämään.

Kehittämissuunnitelmassa esitetään, että perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uusien opetussuunnitelmien perusteissa määritellään työelämätaidoille valtakunnallisesti yhdenmukaiset tavoitteet.



Oppimisympäristöissä tulee kehittää joustavia ja monipuolisia rakenteita, joita voidaan toteuttaa työelämäyhteistyötä monipuolistamalla.

Suunnitelmassa esitetään kansallisen kielistrategian luomista. Kaupunginhallitus toteaa, että kielistrategian tulisi huomioida myös ammatillisen koulutuksen tarpeet. Monipuolisen kielivarannon kehittäminen on tärkeää ja Helsinki onkin omilla toimillaan lähtenyt tukemaan monipuolista kielitarjontaa omissa kouluissaan. Helsingin kaupunki on kiinnostunut osallistumaan kehittämisohjelmassa mainittuun kansallisen kielistrategian valmisteluun.

Varhaiskasvatus

Laki varhaiskasvatuslaista tulisi valmistella pikaisesti. Valmistelulle tulisi myös asettaa aikataulutavoite.

Esiopetuksen muuttaminen velvoittavaksi on suunnitelman mukaisesti hyvä selvittää. Varhaiskasvatuksessa aloitetut monipuoliset tukitoimet auttavat erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja helpottavat heidän koulupolkunsa aloitusta.

Kaupunginhallitus toteaa, että varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisen lähtökohtana oleva lapsen oikeus varhaiskasvatukseen tulee toteuttaa niin, että palvelujärjestelmä sisältää perheiden erilaisiin elämäntilanteisiin sopivat valinnan mahdollisuudet.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikalle on luonteenomaista, että sen toteutuksessa ei voida erotella hoitoa, kasvatusta tai opetusta vaan kaikki nämä elementit ovat lapsen päivässä läsnä kaiken aikaa. Lapselle ”varhaiskasvatuspäivä” on kokonaisuus. Tulevassa varhaiskasvatuslainsäädännössä ei ole tarpeen käsitellä varhaiskasvatusta ja päivähoitoa täysin erillisinä asioina.

Suunnitelmassa on nostettu esiin varhaiskasvatuksen henkilöstön määrällinen ja laadullinen tarve ja kehittäminen. Valtakunnallinen selvitys varhaiskasvatuksen henkilöstöntarpeesta on tärkeä laatia, jotta ennakointi on mahdollista myös Helsingin ja koko pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuspalvelujen tarpeiden kasvaessa. Keskeisintä henkilöstön osalta on lastentarhanopettajakoulutuksen kehittäminen vastaamaan tarvetta.

Perusopetus

Luonnoksessa esitetyt perusopetuksen kehittämisen painopisteet ovat hyviä. Koulutuksellisen tasa-arvon näkökulmasta perusopetuksessa keskeisiä ovat koulutuksen eriarvoisuuden vähentämiseen kohdistuvat toimenpiteet.



Kehittämissuunnitelmassa lähdetään lähikouluperiaatteen vahvistamisesta, jolloin alueen oppilaat hakeutuisivat ja valitsisivat lähikoulun. Helsinki poikkeaa alueena muusta maasta koulutustarjonnan moninaisuuden osalta. Helsingissä on havaittavissa joitakin merkkejä alueellisesta erilaistumisesta, johon pitäisi pystyä puuttumaan hallinnon eri tasoilla. Tämä liittyy Helsingissä laajempaan kysymykseen palvelu-verkosta ja yksityisen koulutuksen järjestäjän toiminnasta osana kunnallista palveluverkkoa. Kehittämissuunnitelman toimeenpanossa tulisi tarkastella lähikouluperiaatteen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista suhteessa yksityisiin koulutuksen järjestäjiin ja kuntien koulutustarpeeseen.

Helsingissä on tuettu systemaattisesti varsinkin positiivisen diskriminaation avulla alueita, joilla väestön koulutus- ja tulotaso ovat alhaisia ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä kouluissa on suuri. Suunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi, että perusopetuksen valtionosuusrahoitus huomioisi jatkossa vastaavan tyypisesti toimintaympäristöä kuvaavia indikaattoreita. Tavoite on hyvä, mutta tarkastelu tulee tällöin tehdä koulutuksen järjestäjäkohtaisesti.

Kehittämissuunnitelmaluonnoksen mukaan tarve määritellä perusopetuksen ryhmäkokoa selvitetään. Tässä yhteydessä tulee selvittää ryhmäkoon todellinen vaikuttavuus opetuksen laatuun ja oppimistuloksiin ottamalla huomioon myös oppiaineiden, opetustilanteiden ja oppilaiden erilaisuus.

Perusopetuksen laatukriteereiden päivitys määräajoin on tarpeellista. Tähän työhön olisi hyvä ottaa mukaan kuntakenttä laajasti. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella on käynnistetty ympäri maata useita laatuhankkeita, joista saadut kokemukset tulisi hyödyntää laatukriteereitä kehitettäessä.

Yksi kehittämissuunnitelman teemoista on turvallinen koulupäivä. Tässä yhteydessä on käsitelty aamu- ja iltapäivätoimintaa, mutta ei koulun yhteisöllisyyden kehittämistä. Yhteisöllisyyden kehittäminen lisää oppilaiden ja opettajien hyvinvointia sekä ehkäisee syrjäytymistä ja se tulisi ottaa suunnitelmassa laajemmin esille.

KiVa-koulu -hankkeessa on toimivat mallit kouluille kiusaamisen vähentämiseen. Hankkeen rahoitusta tulisikin jatkaa. Samoin koulujen kerhotoiminnan erillisrahoitusta tulisi jatkaa koko seuraavan suunnittelukauden. Toiminta lisää oppilaiden harrastuneisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä sekä vahvistaa koulujen ja muiden alueellisten tahojen yhteistyötä alueella. Opetushallitus on kehittänyt hyvinvointimittareita, joita koulut voivat käyttää sähköisesti. Tämä on hyvä palvelu kouluille ja kunnille. Hyvinvointimittareita tulee päivittää



säännöllisesti, ja ottaa ne vuosittain käytettäviksi arviointi- ja kehittämisvälineiksi.

Kehittämissuunnitelmaan on nostettu sairaalaopetus ja huostaan otettujen lasten koulunkäynti. Tämä on sinänsä hyvä asia. Kehittämissuunnitelmasta ei kuitenkaan avaudu esim. minkälaisia lainsäädännöllisiä muutoksia on suunnitteilla jo vuonna 2012. Sairaalan avo-palveluiden kehittämisessä sairaalakoulujen avo-palveluja tulee kehittää siten, että se tukee nykyistä enemmän oppilaan lähikoulun opetus- ja kasvatustyötä.

Taiteen perusopetus

Suunnitelmaluonnoksessa esitetään, että taiteen perusopetuksen saatavuutta ja monipuolisuutta edistetään lisäämällä opetustuntikohtaista valtionosuutta eri taiteenaloilla. Tätä voidaan pitää kannatettavana. Valtionosuutta tulisivin ohjata niille taiteenaloille- ja alueille missä sen tarve on suurinta.

Toisen asteen koulutus

Osana yhteiskuntatakuuta toteutettava koulutustakuu on perustellusti nostettu koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa keskeiseksi toimenpiteeksi nuorten pääsemiseksi työmarkkinoille ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. On kannatettavaa, että koulutustakuun toteutuminen on esitetty koulutuspaikkojen määrän ja alueellisen suuntaamisen yhtenä keskeisenä kriteerinä.

Lisäksi Helsingissä peruskoulunsa päättävien maahanmuuttajien määrät ovat suuret suhteessa ikäluokkaan ja riski jäädä ilman koulutuspaikkaa on kolminkertainen.

Kaupunginhallitus toteaa, että pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä on liian vähän ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja nuorten ikäluokkaan ja tulevaan työvoimatarpeeseen suhteutettuna. Koulutustakuun toteutuminen edellyttää Helsingissä vähintään 1000 ammatillisen koulutuksen paikan lisäämistä.

Helsingissä tarjotaan lukiokoulutuspaikka 60 %:lle perusopetuksen päättävästä ikäluokasta, kun ammatillisen peruskoulutuksen paikkoja riittää alle 25 %:lle ikäluokasta. Vuoden 2011 yhteishaussa ammatillisen koulutuksen paikkavajaus eli ensisijaisten hakijoiden ja aloituspaikkojen erotus Helsingissä oli yli 4000 ja pääkaupunkiseudulla yhteensä yli 5000 paikkaa. Helsingin ammatillisiin oppilaitoksiin oli yli kaksi ensisijaista hakijaa yhtä aloituspaikkaa kohden. Nuoria sijoittuu paljon perusopetuksen lisäopetukseen, ammattistarteille ja maahanmuuttajien valmistavaan koulutukseen sekä nuorten



työpajatoimintaan, mutta näidenkin toimenpiteiden jälkeen Helsingissä jää vuosittain 300 – 400 nuorta kokonaan ilman minkäänlaista paikkaa.

Kannatettavaa on myös yhteishakujärjestelmän muuttaminen siten, että perusasteen päättäneet ja ilman toisen asteen tutkintoa olevat valitaan ensin toisen asteen opiskelijavalinnassa. Tämä edellyttää kuitenkin aikuiskoulutuksen tuntuva lisäämistä osaavan työvoiman turvaamiseksi Helsingin seudulla.

Suunnitelmassa asetetaan tavoitteeksi opiskelijahuoltolain säätämistä toisen asteen koulutukseen. Kaupunginhallitus pitää tavoitetta hyvänä, ja toteaa samalla, että samalla voitaisiin myös harkita kaikkia kouluasteita koskevaa yhteistä oppilas- ja opiskelijahuoltolakia.

Rakenteiden kehittäminen on tärkeää toisen asteen koulutuksen palvelukyvyyn vahvistamiseksi ja elinvoimaisen, toimintakykyisen ja eheän järjestäjärakenteen muodostumiseksi, kuten luonnoksessa todetaan. Rakenteiden kehittämisen toimenpiteiden ei pidä kohdistua vain ammatilliseen koulutukseen vaan myös lukiokoulutuksen järjestäjäverkkoon. Jotta lukiot pystyvät vastaamaan esityksen mukaisiin tavoitteisiin kuten työelämäyhteistyöhön, joustaviin koulutuspolkuihin, toisen asteen oppilaitosten yhteistyöhön, opiskelijan osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, lukioiden opiskelijapohjan on oltava riittävän suuri ja lukiokoulutuksen järjestäjien oltava riittävän vahvoja.

Kaupunginhallitus pitää tärkeinä ja kannatettavina luonnoksessa esitettyjä toimenpiteitä joustavista opintopoluista. Helsingissä korostuu erityisesti perusopetuksen lisäopetuksen, ammatillisen koulutuksen valmistavien ja valmentavien koulutusten sekä työpajojen ja etsivän nuorisotyön työnjaon selkeyttäminen tukemaan jatko-opintoihin siirtymistä.

Lukiokoulutus

Kehittämissuunnitelmassa esitetään lukiokoulutuksen rahoitusperusteiden muuttamista tukemaan lukiokoulutuksen laadun ja tuloksellisuuden kehittämistä sekä lukiokoulutuksen läpäisyä. Perusteet rahoituksen muuttamiseksi ovat kannatettavia, kun pidetään huoli siitä, että laatua, tuloksellisuutta ja läpäisyä arvioidaan ottaen huomioon lukioiden erilainen lähtötilanne. Lukioon valitun ja sieltä valmistuvan opiskelijan kehitys oppijana ja hänen oppimistuloksensa opintojen päättyessä tulee olla paremmat kuin lukio-opinnot aloitettaessa.

Luonnoksessa lukiokoulutuksen tavoitteiden, tuntijaon ja opetussuunnitelman uudistaminen kytketään perusopetuksen tavoitteiden ja tuntijaon uudistamiseen. Näin määriteltynä



lukiokoulutusta ei nähdä omana toisen asteen koulutusmuotonaan toisin kuin ammatillista peruskoulutusta.

Kaupunginhallitus toteaa, että lukiokoulutuksen vetovoimaisuuden, saavutettavuuden ja laadukkuuden lisäämiseksi sen tavoitteiden ja sisältöjen uudistaminen tulisi aloittaa mahdollisimman pian syksyllä 2010 opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman lukiotyöryhmän tekemien esitysten pohjalta.

Ylioppilastutkintoa kehitettäessä on syytä painottaa opiskelijoiden taitoja hallita ja soveltaa opittavaa ainesta ja kokonaisuuksia sekä osata arvioida tiedon merkittävyyttä ja luotettavuutta. Tämä korostuu hyödynnettäessä tieto- ja viestintätekniikkaa tutkinnon suorittamisessa. Tieto- ja viestintätekniikan käyttöönotto ylioppilastutkinnon suorittamisessa edellyttää nykyisen tutkinnon koetehtävien kehittämistä enemmän taitoja mittaaviksi. Tutkintoa kehitettäessä on syytä ottaa huomioon samoja perusteita kuin lukio-opintoja uudistettaessa.

Kehittämissuunnitelmaan tulisi lisäksi sisällyttää kansainvälisyyslinjaukset myös lukiokoulutuksen osalta.

Ammatillinen koulutus

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamista kuten luonnoksessakin esitetään. Kuitenkin on otettava huomioon, että eri paikkakunnilla opintojen keskeyttämisen syyt voivat vaihdella ja myös toimenpiteet läpäisyn tehostamiseksi voivat olla erilaisia. Jatkossa on syytä täsmentää ja tarkentaa opintojen keskeyttämisen tilastointia sekä läpäisyasteen laskemista, varsinkin kun esimerkiksi osatutkintojen suorittaminen on yksi vaihtoehto nykyisissä tutkintojen perusteissa.

Helsingin kaupunginhallitus on tyytyväinen siihen, että ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen rahoitusta ja tutkintojärjestelmää uudistetaan niin, että entistä paremmin voidaan vastata aiemmin opitun tunnustamiseen, yksilöllisten opintopolkujen rakentamiseen ja nopeampaan siirtymiseen työelämään sekä siihen, että varmistetaan erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden palvelutarpeen mukainen rahoitus.

Julkisten tietoineistojen saatavuus ja sekä kansallinen digitaalinen kirjasto

Helsingin kaupunginhallitus toteaa, että digitaalisten tietovarantojen mahdollisimman laaja hyödyntäminen kannatettavaa. Todettakoon, että Helsingin kaupunki on avannut on yhteistyössä Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien kanssa jo avannut merkittävän määrän julkista tietoa Helsingin seudusta maksutta kaikkien käyttöön portaalissa www.hri.fi.



Yleisen tiedonsaannin tarpeisiin Helsingin kaupunginkirjastossa ja erityisesti uudessa keskustakirjastossa toteutetaan tuotekehitys- ja tutkimushankkeita, joissa etsitään ja kehitetään kirjastoon parhaiten sopivia teknologisia ratkaisuja sekä uusia tapoja avata ja visualisoida julkaisujen kulttuurisia sisältöjä kansalaisille. Näin tehtäviin soveltuu erinomaisesti myös kansallisten digitaalisten aineistojen markkinointi ja niiden käytön opastaminen. Yleisen kirjaston kautta saavutetaan parhaiten kaikki ikä- ja sosiaaliryhmät. Kansalaiset itse tuottavat myös itse digitaalisia aineistoja ja elämyksiä, jotka voidaan yhdistää Kansallisen digitaalisen kirjasto asiakasliittymän avulla yleisesti käytettäviksi.

Aikuiskoulutus

Luonnoksessa esitetään aikuisten koulutusmahdollisuuksien parantamista koulutustilillä, jonka avulla jokaisella kansalaisella on mahdollisuus hankkia itselleen aikuiskoulutusta. Koulutustili soveltuu hyvin lyhytkestoiseen ammatilliseen koulutukseen. Se lisäksi koulutustarjonnan kysyntälähtöisyyttä sekä aikaisemmin koulutuksen ulkopuolelle jääneiden hakeutumista koulutukseen. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että työelämän tarpeet ja yksilöiden kysyntätarpeet eivät välttämättä käytännössä kohtaa.

Kaupunginhallitus kannattaa aikuiskoulutuksen rahoituksen uudistamista siten, että valmistavassa koulutuksessa koulutuksen järjestäjälle ei tule taloudellisia menetyksiä opiskelijoiden aikaisemman osaamisen hyödyntämisessä, vaan päinvastoin järjestelmä kannustaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamiseen. Luonnoksessa esitetyn tutkintotoimikuntien resurssien lisääminen ja siten toiminnan laadun parantaminen on tärkeää. Koulutuksen laadunhallinnan ja tutkintotilaisuuksien tasalaatuisuuden varmistaminen on myös kannatettava toimenpide.

On välttämätöntä, että tutkintotavoitteinen koulutus suunnitellaan ja toteutetaan sekä alueellisesti että valtakunnallisesti työelämän tarpeista lähtien. Helsingin kaupunginhallitus pitää hyvänä luonnoksessa mainittua sähköisen aikuiskoulutustarjonnan verkkopalvelua, joka kytkeytyy SADe ohjelman (Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma) Oppijan verkkopalveluun.

Hallitusohjelmassa kiinnitetään monessa kohtaa huomiota oppisopimuskoulutuksen kehittämiseen ja lisäämiseen. Sitä vastoin koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman luonnoksessa oppisopimuskoulutuksen kehittäminen on mainittu vain muutamassa kohdassa. Oppisopimuskoulutuksen lisääminen on tehokas ja joustava keino osaavan työvoiman turvaamisessa. Se soveltuu hyvin yrityksen henkilöstön ja yrittäjän oman osaamisen kehittämiseen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Tilinro

FI0680001200062637

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566



Oppisopimuskoulutusta olisi syytä kehittää tasavertaisena ammatillisen koulutuksen järjestämismuotona erityisesti nuorten ja maahanmuuttajien koulutuksessa. Myös korkeakoulujen aikuiskoulutuksessa olisi syytä selvittää mahdollisuuksia toteuttaa oppisopimustyyppistä täydennyskoulutusta yhteistyössä toisen asteen oppisopimuskoulutuksen järjestäjien kanssa.

Opettajat ja muu henkilöstö

Opetushenkilöstön kouluttamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota pääkaupunkiseudun erityishaasteisiin. On hyvä, että kehittämissuunnitelmassa on kiinnitetty huomiota pätevän ja ammattitaitoisen opettajakunnan saatavuuden turvaamiseen.

Opettajankoulutuksen lisäystarve erityisopettajakoulutuksessa sekä lastentarhan- ja erityislastentarhan-opettajien koulutuksessa korostuu pääkaupunkiseudulla, jossa koulutuspaikkoja ei ole riittävästi. Ammatillisen opettajankoulutuksen lisäystarve erityisesti sosiaali- ja terveysalalla sekä tekniikan ja liikenteen alalla näkyy selkeästi myös Helsingissä. Lisäystarve kaikissa edellä mainituissa opettajaryhmissä koskee myös ruotsinkielistä opettajankoulutusta. Laadukkaan varhaiskasvatuksen turvaamiseksi on tärkeää varmistaa sekä suomen- että ruotsinkielisen kelpoisen henkilöstön saatavuus.

Opettajien osaamista tulee kehittää siten, että se vastaa nykyistä paremmin monimuotoistuvan yhteiskunnan haasteita koulussa. Erityisiä taitoja tarvitaan erityistä tukea tarvitsevien lasten lisäksi maahanmuuttajaoppilaiden määrän kasvaessa. Osaamisen näkökulmasta erityisen tärkeää on nuorten opettajien integroituminen työyhteisönsä ja tehtäviinsä. Kehittämissuunnitelmaan tulisikin sisällyttää uusien opettajien mentorointiohjelmia sekä rehtoreiden osaamista ja jaksamista edistäviä koulutusohjelmia.

Tietoyhteiskuntakehitys edellyttää koulujen oppimisympäristöjen kehittämistä ja toimintakulttuurin muutosta. Erityisen tärkeää on huolehtia sekä johdon että opetushenkilökunnan teknologiaosaamisesta: Johtamisen, muutoksenhallinnan, verkostoyhteistyön sekä tieto- ja viestintätekniikan opetusikäytön osaamista tulee lisätä. Koulutuksessa tulee hyödyntää vertaistukea ja –verkostoja.

Kehittämissuunnitelmassa mainitaan, että hyvä henkilöstöpolitiikka korostuu suunnitelmakaudella, kun koulutusjärjestelmässä toteutetaan merkittäviä rakenteellisia uudistuksia. Kelpoisuuslainsäädäntöä sekä virka- ja työehtosopimusjärjestelmää tulisi kehittää niin, että hallinto- ja virkarakenteiden muutostilanteissa em. jäykät säädökset ja järjestelmät mahdollistaisivat joustavasti muutoksen toteuttamisen.



Kaupunginhallitus kannattaa vapaan sivistystyön oppilaitosverkon vuorovaikutteisen rakenteellisen kehittämisen jatkamista.

Koulutuksen arviointi ja ennakointi

Kehittämissuunnitelmassa esitetään koulutuksen arviointikeskuksen perustaminen. Yhden keskuksen muodostaminen arviointiin on perusteltua. Sen pitää pystyä tukemaan kuntien omaa arviointia ja koordinoimaan kansallisesti tehtävää arviointitutkimusta siten, että kunnat pystyvät hyvissä ajoin varautumaan erilaisiin tutkimushankkeisiin.

Kehityssuunnitelmaluonnos taloudellisten vaikutusten osalta

Kaupunginhallitus toteaa suunnitelman taloudellisten vaikutusten osalta, että talouden tasapainosta tulisi huolehtia ja palvelutuotannon vaikuttavuutta tulisi parantaa siten, että laadukkaat palvelut tuotetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Kaupunginhallituksen 29.11.2010 hyväksymän talousarvion noudattamisohjeiden mukaan vuoden 2011 alussa on käynnistetty tuottavuutta ja työhyvinvointia lisäävä ohjelma. Ohjelman tarkoituksena on parantaa tuottavuutta ja taloudellisuutta ja tuottaa palvelut vuonna 2012 nykyistä edullisemmin asukasta kohden laskettuna.

Kaupunginhallitus toteaa, että koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman toimenpide-ehdotuksien toteuttaminen on tarpeen aloittaa maltillisesti vuosina 2011-2016. Helsingin taloudellinen tilanne ei mahdollista lisämäärärahojen osoittamista suunnitelmassa kuvattuun laaja-alaiseen kehittämistoimintaan.

Kaupunginhallitus kiinnittää huomiota siihen, että vuonna 2025 lähes joka neljäs Helsingin peruskoululaisista on vieraskielinen oppilas. Helsingin kaupunki on saanut ryhmäkokojen pienentämiseen harkinnanvaraista valtionavustusta vuosina 2009-2011 yhteensä noin 5,0 milj. euroa perustuen koulujen maahanmuuttajataustaisten oppilaiden suhteelliseen osuuteen koko oppilasmäärästä. Harkinnanvaraisen valtionavustuksen tasoa tulee tarkistaa väestöpohjan edellyttämällä tavalla vuosittain.

Lopuksi Helsingin kaupunki toteaa, että ehdotuksessa olisi tullut mainita suoraan toimenpiteiden taloudelliset kustannusvaikutukset koulutuksien järjestäjille. Kuntatalouden kestävyys edistämiseksi kuntien tehtävien laajentamista tulee rajoittaa hallitusohjelman mukaisesti.

Tiivistelmä



Suunnitelmaluonnoksessa on tarkasteltu keskeisiä koulutusalan kysymyksiä valtakunnantasoisesti. Luonnoksessa asetetaan tavoitteeksi kohottaa väestön osaamistasoa niin, että Suomi on maailman osaavin kansa vuoteen 2020 mennessä. Keskeisiä asioita ovat köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen, julkisen talouden vakauttaminen sekä kestävänsä talouskasvun, työllisyyden ja kilpailu-kyvyn vahvistaminen.

Kaupunginhallituksen lausunnossa todetaan mm. että pääkaupunkiseudulla on muusta maasta poikkeavia ominaispiirteitä, jotka vaikuttavat koulutuksen organisointiin ja resurssointiin ja siten mahdollisuuteen toteuttaa suunnitelman tavoitteita. Nämä erityispiirteet vaikuttavat suunnitelmassa mm. osana yhteiskuntatakuuna toteutettavaan koulutustakuuseen.

Kaupunginhallitus toteaa lausunnossaan mm., että pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä on liian vähän ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja nuorten ikäluokkaan ja tulevaan työvoimatarpeeseen suhteutettuna.

Lausunnossaan kaupunginhallitus toteaa myös, että maahanmuuttajien koulutukseen osallistumisen edistäminen vaatii suurempaa toimintatapojen muutosta kuin luonnoksessa on esitetty.

Perusopetuksen osalta eriarvoisuuden vähentämiseen kohdistuvat toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Helsingin kaupungin näkökulmasta kuitenkin lähikouluperiaatteen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista suunnitelman toimeenpanon yhteydessä tulee tarkastella järjestäjäkohtaisesti suhteessa yksityisen koulutuksen järjestäjiin ja kuntien koulutustarpeeseen. Myös perusopetuksen ryhmäkokojen määrittäminen lainsäädännöllä tulisi selvittää tietyt muuttajat huomioiden.

Myös opetushenkilöstön kouluttamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota pääkaupunkiseudun erityishaasteisiin.

Esittelijä

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan koulutuksen ja yliopistoissa harjoitettavan tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta annetun asetuksen mukaan valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi suunnitelman hyväksymisvuotta ja sitä seuraavaa viittä kalenterivuotta varten. Edellinen suunnitelma koski vuosia 2007-2012. Helsingin kaupunginhallitus antoi siitä lausuntonsa 24.9.2007

Vuosia 2011-2016 koskeva kehittämissuunnitelma toimii hallitusohjelma toimeenpanosuunnitelmana. Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt suunnitelmasta lausuntoja Helsingin



24.10.2011

Sj/2

kaupungilta ja noin 200 taholta 20.10.2011 mennessä. Tavoitteena on, että valtioneuvosto käsittelee ja päättää kehittämissuunnitelmasta joulukuussa 2011.

Luonnoksesta on pyydetty käytettävissä olevan lausunnon antamisajan puitteissa opetusviraston, suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväen opistojen, tietokeskuksen, sosiaaliviraston, talous- ja suunnittelukeskuksen lausunnot sekä kuultu kulttuurikeskusta ja kaupunginkirjastoa. Saadut lausunnot ovat päätöshistoriassa ja osin liitteenä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKMn lausuntopyyntö Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi
- 2 OKMn Luonnos Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi
- 3 Opetusviraston Kesu-lausunto
- 4 Tietokeskuksen Kesu-lausunto
- 5 Työväenopiston ja Arbiksen Kesu-lausunto
- 6 Sosiaaliviraston lausunto
- 7 Talous- ja suunnittelukeskuksen lausunto

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.10.2011 § 921

Pöydälle 17.10.2011

HEL 2011-004658 T 12 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Tilinro

FI0680001200062637

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566



24.10.2011

Sj/2

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Tilinro

FI0680001200062637

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566